

Г. П. Пасемко,
д. держ. упр., професор, професор кафедри менеджменту,
бізнесу і адміністрування, Державний біотехнологічний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4648-3314>
Т. В. Власенко,
к. е. н., доцент, доцент кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування,
Державний біотехнологічний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0862-9175>

DOI: 10.32702/2306-6814.2025.24.290

УПРАВЛІННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЮ ВЛАСНІСТЮ ТА НАУКОВИМИ ПРОЄКТАМИ В ГЛОБАЛЬНІЙ ІННОВАЦІЙНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Н. Pasemko,
Doctor of Science in Public Administration, Professor, Professor of the Department
of Management, Business and Administration, State Biotechnological University
Т. Vlasenko,
PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department
of Management, Business and Administration, State Biotechnological University

INTELLECTUAL PROPERTY AND RESEARCH PROJECT MANAGEMENT IN A GLOBAL INNOVATION ECONOMY

У статті розглядаються особливості інтелектуальної власності у сучасній інноваційній економіці, її інтеграція в систему науково-технічного прогресу та цифрової трансформації. Визначено, що оцифрування процесів створення та обігу об'єктів інтелектуальної власності прискорює умови для комерціалізації результатів наукових проєктів. Доведено, що одним із перспективних інструментів управління інтелектуальною власністю та науковими проєктами є технологія блокчейн. Зазначено, що широке інтелектуальне співробітництво в глобальній інноваційній економіці спирається на Концепцію чотирьох компонентної спіралі. Досліджено моделі інновацій та виділено два основні їх типи: закриті та відкриті. Підкреслено, що ефективна стратегія інноваційного розвитку передбачає комбінування елементів обох моделей. Визначено, що в глобальній економіці значну роль у формуванні ефективної системи управління інтелектуальною власністю відіграє Всесвітня організація інтелектуальної власності (WIPO), котра сприяє розвитку глобальних платформ WIPO IP Portal та WIPO Digital Access Service. Цифровізація також забезпечує трансформації моделей комерціалізації наукових проєктів на міжнародному ринку інтелектуальної власності.

The article discusses methodological approaches to managing intellectual property and scientific projects in the global innovation economy. It highlights the features of intellectual property in the modern innovation economy, its integration into the system of scientific and technological progress

and digital transformation. It is determined that the digitization of the processes of creation and circulation of intellectual property objects accelerates the conditions for the commercialization of scientific project results, reduces transaction costs, and expands the possibilities for global licensing.

It was emphasized that the key direction of digitalization is the automation of the process of legal protection of intellectual property objects and the results of scientific projects. It has been proven that one of the promising tools for managing intellectual property, ensuring transparency, security, and trust in the processes of registration, protection, and commercialization of rights to its objects in the modern innovation economy is blockchain technology. It is noted that broad intellectual cooperation in the global innovation economy is based on the Concept of a Four-Component Spiral, which provides for the active involvement of the public in the development of innovative solutions through mechanisms of open innovation, crowdsourcing, public consultations, and joint scientific projects.

Innovation models have been studied and two basic types have been identified: closed and open. Their main difference is access to intellectual property rights formed in the form of an innovative product. Their diverse purposes in the commercialization of scientific projects have been noted. It is emphasized that an effective innovation development strategy involves combining elements of both models. It is determined that in the global economy, the World Intellectual Property Organization (WIPO) plays a significant role in the formation of an effective intellectual property management system, promoting the development of global platforms such as the WIPO IP Portal and WIPO Digital Access Service, which ensure the maximum possible mutual recognition of electronic documents between national patent offices. Digitalization also enables the transformation of models for commercializing scientific projects in the international intellectual property market.

Ключові слова: інтелектуальна власність, цифрової трансформації інтелектуальної власності, наукові проекти, комерціалізації наукових проектів, блокчейн, інновації, глобалізація.

Key words: intellectual property, digital transformation of intellectual property, scientific projects, commercialization of scientific projects, blockchain, innovation, globalization.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Глобалізація й стрімкий розвиток економіки знань стали фактором формування інтелектуальної власності як одного з центральних ресурсів в економічних процесах, котрий забезпечує конкурентоспроможність бізнесу. Сучасні умови становлення інноваційної економіки визначили інтелектуальну власність одним з нових стратегічних ресурсів, котрий охоплює результати інтелектуальної діяльності, здатні до правової охорони та комерціалізації, включаючи винаходи, корисні моделі, промислові зразки, об'єкти авторського права та суміжних прав, комерційні таємниці тощо. В інноваційно-орієнтованих економіках інтелектуальна власність є важливим чинником залучення інвестицій, оскільки захищені патенти, торговельні марки та авторські права підвищують привабливість стартапів і технологічних

компаній для венчурних фондів. У свою чергу, ефективне управління науковими проектами та інтелектуальною власністю створює умови для формування інноваційних кластерів і розвитку наукоємних виробництв, що підсилює національну конкурентоспроможність [1].

Інтелектуальна власність у сучасній економіці має чітко виражений глобальний вимір, що зумовлений інтеграційними процесами, цифровізацією та зростанням ролі наукових знань як ключового економічного ресурсу. Ознакою глобальності інтелектуальної власності є формування міжнародної системи охорони, що забезпечується багатосторонніми угодами, такими як Паризька конвенція з охорони промислової власності (1883 р.), Бернська конвенція з охорони літературних і художніх творів (1886 р.), а також Угода TRIPS (1994 р.), яка встановлює мінімальні стандарти захисту прав інтелектуальної власності у рамках Світової організації торгівлі. У контексті глобалізації управління об'єктами інтелектуальної власності стає важливим не лише в ме-

жах національних юрисдикцій, а й у міжнародному просторі, адже створені інновації, твори чи бренди здатні миттєво поширюватися завдяки мережевим технологіям.

Зважаючи на це, дослідження проблематики управління інтелектуальною власністю та науковими проєктами є надзвичайно актуальним питанням, оскільки дозволяє не лише підвищити конкурентоспроможність економіки, а й визначити шляхи розвитку глобальної інноваційної економіки.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Дослідженням проблематики управління інтелектуальною власністю та науковими проєктами присвячена значна кількість наукових робіт як зарубіжних так і вітчизняних вчених. Науковцями Г. Пасемко, О. Таран, Т. Власенко проведено узагальнення категоріального апарату інтелектуальної власності, здійснено аналіз проблематики інтелектуальної власності в умовах глобалізації, сформовано базові положення теорії й методології з розвитку цієї категорії, обґрунтовано необхідність інтеграції процесів управління інтелектуальною власністю та науковими дослідженнями з метою підвищення ефективності науково-технічного розвитку, комерціалізації результатів досліджень та формування інноваційного середовища [2, 3]. Цифрова трансформація у сфері інтелектуальної власності стала предметом дослідження Г. О. Андрощук [4]. Дослідженням питання впровадження блокчейн для захисту інтелектуальної власності займалася низка вітчизняних науковців [5–7]. Дослідники McAdam, M., Miller, K., McAdam, R. зосереджують увагу на комерціалізації наукових проєктів [8]. Сутність та передумови виникнення концепції відкритих інновацій, особливості її використання в умовах високої турбулентності зовнішнього середовища стали предметом дослідження Мірошниченко О., Кузнєцова М. [9, 10].

Однак, незважаючи на розробленість визначеного питання, розвиток глобальної інноваційної економіки, динаміка інформатизації суспільства вимагають наукових досліджень щодо проблем методологічних засад управління інтелектуальною власністю та науковими проєктами, цифрової трансформації інтелектуальної власності, комерціалізації наукових проєктів, особливо це важливо для економіки України в умовах війни.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Мета статті полягає в дослідженні методологічних засад управління науковими проєктами та інтелектуальною власністю та їх ролі у сучасній інноваційній глобалізованій економіці; ризиків та викликів у сфері інтелектуальної власності в умовах глобалізації.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Специфікою формування життєвого циклу інтелектуальної власності в інноваційній економіці є швидкий прояв всієї сукупності послідовних етапів, котрі проходить об'єкт інтелектуальної діяльності від моменту його створення до завершення правової охорони та втрати

економічної цінності. Даний процес охоплює як творчий (науковий), так і управлінський аспекти, що забезпечують ефективне використання результатів наукових проєктів в економіці [2, 3]. Ефективне проходження всіх фаз дозволяє підвищити інноваційну активність та конкурентоспроможність суб'єктів господарювання в сучасній економіці.

Ключовою особливістю інтелектуальної власності у сучасній інноваційній економіці є її інтеграція в систему науково-технічного прогресу та цифрової трансформації. Оцифрування процесів створення та обігу об'єктів інтелектуальної власності прискорює умови для комерціалізації результатів наукових проєктів, зменшує рівень трансакційних витрати та розширює можливості глобального ліцензування.

Процеси цифрової трансформації інтелектуальної власності охоплюють комплекс технологічних, організаційних та правових змін, спрямованих на переведення процесів створення, реєстрації, обігу та захисту об'єктів даного типу власності у цифрове середовище. Цей процес базується на використанні сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема штучного інтелекту, блокчейну, великих даних та хмарних сервісів. Однією з ключових особливостей є здійснення процесів автоматизації процедур правової охорони об'єктів інтелектуальної власності. В більшості країн з розвинутою економікою уже функціонують спеціальні електронні платформи для подання та розгляду заявок на патенти й торговельні марки, що скорочує час обробки документів і зменшує адміністративні витрати [11].

Одним із ключових напрямів цифровізації є автоматизація процесу правової охорони об'єктів інтелектуальної власності, результатів наукових проєктів. Використання електронних кабінетів для подання заявок на патенти, торговельні марки та промислові зразки значно скорочує терміни розгляду та мінімізує витрати заявників. У багатьох країнах, зокрема й в Україні, такі сервіси забезпечують можливість онлайн-відстеження статусу заявки та отримання офіційних повідомлень у цифровій формі. Цифрові технології також змінюють механізми комерціалізації результатів наукових проєктів. Онлайн-маркетплейси технологій створюють нові канали продажу та ліцензування прав, а технологія блокчейн надає інструменти для надійної фіксації авторства і захисту від фальсифікації даних [4].

Технологія блокчейн для управління інтелектуальною власністю в сучасній економіці є одним із перспективних інструментів забезпечення прозорості, безпеки та довіри до процесів реєстрації, захисту та комерціалізації прав на її об'єкти. Вона базується на децентралізованій системі зберігання даних, що забезпечує незмінність та публічність інформації про об'єкти інтелектуальної власності, їх власників і транзакції з ними [5, 6].

Технологія блокчейн створює розподілену базу даних, де кожен блок містить інформацію про певні операції та має криптографічний зв'язок із попереднім блоком. Це унеможливорює фальсифікацію або несанкціоновану зміну даних, що є критично важливим для захисту авторських прав, патентів та торговельних марок. Використання смарт-контрактів у блокчейні автомати-

Рис. 1. Концепція чотирьох компонентної спіралі Quadruple Helix інтелектуального співробітництва

Джерело: систематизовано автором [8, 12].

зує виконання ліцензійних угод, надаючи можливість контролювати умови використання інтелектуальної власності в режимі реального часу без посередників. Впровадження блокчейн-технологій у сферу управління інтелектуальною власністю сприяє зниженню транзакційних витрат, підвищенню швидкості та прозорості обігу прав, а також створює умови для глобальної інтеграції ринків інтелектуальної власності. Зокрема, дослідження свідчать, що блокчейн може стати ключовим елементом для побудови нових бізнес-моделей, пов'язаних із децентралізованим управлінням правами та монетизацією інновацій [6]. Широке використання технології блокчейн в багатьох країнах дозволяє створювати незмінні об'єкти цифрові реєстри авторських прав, котрі підвищують прозорість та надійність фіксації прав. Разом із тим, широке впровадження блокчейну у сфері інтелектуальної власності, особливо в країнах з економічними проблемами, стикається з викликами, зокрема щодо законодавчого регулювання, масштабованості систем і сумісності з існуючими реєстрами та механізмами захисту прав [7].

Широке інтелектуальне співробітництво в інноваційній економіці спирається на Концепцію чотирьох компонентної спіралі, так звану Quadruple Helix (QH) в реалізації принципів переходу до науково орієнтованої системи, котра відкрита й орієнтована на користувача інновацій. Виходячи з приведеної на рис. 1. схеми даної моделі, відмітимо, що концепція чотирьох компонентної спіралі (Quadruple Helix) є розвитком моделі "потрійної спіралі" (Triple Helix), що описує взаємодію дослідницьких організацій, університетів, бізнесу та держави в інноваційній системі. У Quadruple Helix до цих трьох ключових акторів додається четвертий компонент — громадянське суспільство та кінцеві користувачі інновацій. Такий підхід підкреслює роль соціального капіталу, публічної участі та креативних індустрій у формуванні інноваційної політики та технологічного розвитку.

На відміну від класичної моделі, де інноваційні процеси визначаються взаємодією наукових установ, підприємницького сектору та органів влади, Quadruple Helix інтегрує соціальний вимір, враховуючи вплив культурних, інформаційних та комунікаційних факторів на створення й впровадження нововведень. Це передбачає активне залучення громадськості до розробки інноваційних рішень через механізми відкритих інновацій, краудсорсингу, публічних консультацій і спільних наукових проєктів [8].

Особливу роль у цій моделі відіграють інформаційно-комунікаційні технології, які забезпечують зворотний зв'язок між науковою спільнотою, виробничим сектором, державними структурами та громадянами. У результаті формується інноваційна екосистема, у якій знання генеруються та циркулюють завдяки взаємодії чотирьох секторів, що підвищує адаптивність та стійкість економіки. Впровадження моделі Quadruple Helix у національні інноваційні стратегії сприяє зростанню інноваційної активності, розвитку соціально орієнтованих технологій та підвищенню ефективності державної інноваційної політики. Такий підхід особливо актуальний для країн, що прагнуть поєднати технологічний розвиток із соціальною інклюзією та культурною різноманітністю [10].

Період здійснення лінійних розробок в процесах виробництва і послуг, котрий орієнтувався на моделі взаємодії "згори вниз", в сучасних реаліях поступається новим формам співробітництва, орієнтованого на споживача. Розглядаючи найбільш широко використовувані в економіці сучасні моделі інновацій, варто виділити два основні їх типи: закриті та відкриті моделі інновацій, основною їх відмінністю є доступ та права володіння на інтелектуальну власність, сформовану в вигляді інноваційного продукту.

Модель закритих інновацій ґрунтується на принципі, за яким процеси створення, розробки та комерціалізації нових продуктів чи технологій здійснюються виключно всередині організації без залучення зовнішніх учасників. Такий підхід передбачає концентрацію всіх етапів інноваційного циклу — від генерації ідей до впровадження на ринок — у межах корпоративних науково-дослідницьких підрозділів, лабораторій та виробничих структур. Закриті інновації характеризуються високим рівнем контролю над інтелектуальною власністю, що зменшує ризики витоку технологічних рішень і забезпечує збереження конкурентних переваг. Водночас така модель вимагає значних фінансових і людських ресурсів для підтримки повного внутрішнього циклу НДДКР (науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт).

У межах цієї концепції знання та результати досліджень розглядаються як стратегічний актив, що повинен залишатися в межах компанії до моменту комерційної реалізації. Компанії, що дотримуються моделі закритих інновацій, часто інвестують у власну науково-технічну інфраструктуру, формують команди наукових проєктів та використовують внутрішні канали передачі знань. Незважаючи на те, що закрити модель забезпечує мак-

Таблиця 1. Порівняльна характеристика закритих і відкритих моделей інноваційного використання інтелектуальної власності в сучасній економіці

Ознака	Закриті інновації	Відкриті інновації
Джерела ідей	Внутрішні дослідницькі підрозділи, корпоративні лабораторії	Зовнішні та внутрішні джерела: університети, стартапи, клієнти
Контроль над ІВ	Повний контроль, збереження всіх прав у компанії	Спільне або договірне використання прав на інтелектуальну власність
Швидкість впровадження	Нижча, через обмеженість ресурсів	Вища, завдяки кооперації й зовнішнім напрацюванням
Витрати на НДДКР	Високі, оскільки всі дослідження фінансуються внутрішньо	Нижчі, за рахунок розподілу витрат між партнерами
Гнучкість	Обмежена через закритість і жорстку структуру	Висока, завдяки адаптації до зовнішніх ідей та технологій
Ризики	Низький ризик витоку технологій, але високий ризик відставання від ринку	Вищий ризик втрати контролю над інтелектуальною власністю, але більший потенціал швидкої адаптації
Типові галузі	Оборона, фармацевтика, авіакосмічні технології	ІТ, електроніка, біотехнології, споживчі товари

Джерело: систематизовано автором [9, 11].

симальний захист інтелектуальних активів, вона обмежує потенціал для міжорганізаційної кооперації, що в умовах глобалізації може зменшувати швидкість адаптації до змін ринку. У сучасній економіці ця модель зберігає актуальність для галузей з високими вимогами до конфіденційності, таких як оборонна промисловість, фармацевтика та високотехнологічне машинобудування [10].

Модель відкритих інновацій (Open Innovation Model) є концепцією управління інноваційною діяльністю, що передбачає активний обмін знаннями, технологіями та результатами наукових проєктів між організаціями, науковими установами та іншими стейкхолдерами. Її сутність полягає у відмові від виключно внутрішнього генерування ідей та впровадженні принципу залучення зовнішніх джерел інновацій поряд із внутрішніми. Такий підхід дозволяє скоротити час розробки нових продуктів, знизити витрати на наукові дослідження та підвищити гнучкість інноваційних процесів.

Ключовим аспектом відкритих інновацій є двосторонній рух знань: по-перше, компанії інтегрують зовнішні ідеї та технології у власні наукові проєкти; по-друге, вони передають частину власних наукових розробок на зовнішній ринок для отримання додаткової вигоди. Це передбачає використання таких інструментів, як стратегічні альянси, ліцензування, спільні наукові проєкти та краудсорсинг.

У сучасній економіці модель відкритих інновацій набуває особливого значення через прискорення технологічних змін, зростання вартості НДДКР та необхідність швидкої адаптації до вимог ринку. Вона сприяє формуванню інноваційних екосистем, у яких підприємства, стартапи, університети та державні органи діють як взаємопов'язані елементи єдиного простору знань. Переваги цієї моделі включають зниження ризиків невдалих наукових проєктів, оптимізацію ресурсів та збільшення масштабів комерціалізації технологій. Водночас, впровадження відкритих інновацій потребує розробки ефективних механізмів захисту інтелектуальної власності, формування довіри між партне-

рами та налагодження прозорої системи обміну інформацією [9]. Таким чином, модель відкритих інновацій виступає не лише інструментом підвищення конкурентоспроможності, а й каталізатором створення глобальних інноваційних мереж, де знання і технології циркулюють поза межами окремих організацій, формуючи нові можливості для економічного розвитку (табл. 1).

Провівши порівняльний аналіз закритих і відкритих інновацій, варто відмітити їх різнопланове призначення в процесах комерціалізації наукових проєктів. Модель закритих інновацій передбачає здійснення всіх етапів інноваційного процесу всередині організації, що забезпечує контроль над інтелектуальною власністю та зменшує ризики витоку технологічних рішень. Відкрита модель, навпаки, орієнтується на залучення широкого спектру зовнішніх ресурсів — наукових установ, стартапів, партнерів та споживачів — для спільного створення й впровадження інновацій.

Закриті інновації залишаються доцільними в секторах, де стратегічна важливість та конфіденційність технологій переважають над швидкістю впровадження. Однак сучасна глобалізована економіка створює умови, за яких відкриті інновації стають більш конкурентоспроможними завдяки здатності швидко інтегрувати нові рішення з різних джерел. Ефективна стратегія інноваційного розвитку часто передбачає комбінування елементів обох моделей залежно від галузевих і корпоративних потреб.

Глобалізація стала важливим фактором розвитку системи цифровізації економіки, особливого значення в ній набуває міжнародна взаємодія та інтеграція інформаційних систем з забезпечення охорони інтелектуальної власності. Діяльність Всесвітньої організації інтелектуальної власності (WIPO) сприяє розвитку глобальних платформ WIPO IP Portal та WIPO Digital Access Service, котрі забезпечують максимально можливе взаємне визнання електронних документів між національними патентними відомствами [13].

Цифрова трансформація у сфері інтелектуальної власності означає системну зміну способів створення, реєстрації, обліку, захисту та комерціалізації резуль-

Таблиця 2. Специфіка діяльності цифрових сервісів інтелектуальної власності України та Європейського Союзу

Критерій	Україна	Європейський Союз (EUIPO)
Електронна подача заявок	Онлайн-кабінет НОІВ на подання заявок на винаходи, моделі, промислові зразки.	Платформа e-filing EUIPO охоплює всі види інтелектуальної власності
Відстеження статусу	Особистий кабінет перевіряє стан заявок.	Онлайн-система User Area надає детальну історію дій та автоматичні сповіщення.
Міжнародна інтеграція	Підключення до WIPO DAS для обміну пріоритетними документами.	Повна інтеграція з WIPO DAS та системою Madrid e-Filing для міжнародної реєстрації торговельних марок.
Цифрова комерціалізація	Пілотні маркетплейси технологій; обмежений функціонал ліцензування.	Європейські платформи Technology Marketplace з розширеними можливостями пошуку партнерів і укладання угод онлайн.
Використання блокчейну	Тестові проєкти з реєстрації авторських прав у блокчейн-системах.	Впроваджені блокчейн-рішення фіксації авторства та верифікації цифрового контенту (EUIPO Blockchain Services).

Джерело: систематизовано автором відповідно до офіційних даних [15, 16].

татів наукових проєктів за рахунок впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. Вона охоплює перехід від традиційних процедур, що базувалися на паперових документах і локальних базах даних, до інтегрованих електронних платформ, які забезпечують швидку та прозору взаємодію між заявниками, правовласниками та відомствами. Цифровізація також забезпечує трансформації моделей комерціалізації наукових проєктів на міжнародному ринку інтелектуальної власності. Здійснення ліцензування та передача прав дедалі частіше виконується з використанням онлайн-маркетплейси технологій, що розширює географію доступу до інновацій і підвищує швидкість укладання угод. За широкого застосування штучного інтелекту прогнозується автоматизація процесів пошуку патентної інформації, аналізу новизни та виявлення порушень авторських прав в сфері використання інтелектуальної власності. Процеси цифрової трансформації інтелектуальної власності мають розглядатись не лише як технологічне оновлення, але й як чинник зміни самої парадигми управління інноваційними активами, орієнтованої на швидкість, глобальну взаємодію та прозорість правовідносин [14].

Розвиток цифрових сервісів з обслуговування інтелектуальної власності для України, в порівнянні з країнами ЄС, має ще недосконалий вигляд, однак вона інтенсивно інтегрується до світової системи регулювання відносин в сфері інтелектуальної власності (табл. 2).

Станом на 2025 рік можна констатувати, що Україна вже інтегрувала свої базові цифрові інструменти інтелектуальної власності та підключилася до міжнародних систем, однак у порівнянні з ЄС спостерігається відставання у розвитку сервісів комерціалізації наукових проєктів та широкомасштабному застосуванні блокчейн-рішень.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Забезпечення ефективного управління інтелектуальною власністю та науковими проєктами в умовах гло-

балізації залишається одним із ключових завдань, що стоять перед науковими установами, суб'єктами господарювання та державними інституціями. В контексті глобалізації значну роль у формуванні ефективної системи управління відіграють міжнародні організації та правові механізми, що забезпечують уніфікацію стандартів та регулювання відповідної сфери на міжнародному рівні. Особливе значення має діяльність Всесвітньої організації інтелектуальної власності (WIPO), яка координує міжнародне співробітництво у сфері патентів, товарних знаків, авторського права та суміжних прав. У інноваційній глобальній економіці інтелектуальна власність перетворюється на стратегічний актив, що впливає на конкурентоспроможність держав і корпорацій, а також на інноваційну безпеку. Таким чином, у інноваційній глобалізованій економіці інтелектуальна власність є не лише правовою категорією, а й важливим інструментом національної безпеки, міжнародної економічної взаємодії, що потребує балансу між захистом прав творців та доступом суспільства до інновацій. У подальших наукових дослідженнях планується зосередити увагу на перспективах використання блокчейн-технологій для захисту інтелектуальної власності.

Література:

1. World Intellectual Property Organization. What is Intellectual Property? [Electronic resource]. URL: <https://www.wipo.int/about-ip/en/>
2. Пасемко Г.П., Таран О.М. Стратегія розвитку інтелектуального капіталу. Журнал з менеджменту, економіки та технологій, № 3, 2024. С. 45—58. <https://journal-met.kh.ua/jme032404.html> DOI: 10.69803/2312-3427-2024-3-45
3. Пасемко Г.П., Власенко Т.В. Методологічні засади управління інтелектуальною власністю та науковими проєктами. Економічний простір, 2025, № 202. С. 202—208. DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.203.202-208>
4. Андрощук Г.О. Цифрова трансформація європейської економіки: стан та місце України. Журнал "Інформація і право". 2023. № 1 (44). С. 67—78. <https://>

/ippi.org.ua/androschuk-go-tsifrova-transformatsiya-%D1%94vropeiskoi-ekonomiki-stan-ta-mistse-ukraini-s-67-78

5. Гутий Б.В. Блокчейн та захист інтелектуальної власності: перспективи впровадження. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Юридичні науки. Том 36 (75), № 1, 2025. URL: <https://doi.org/10.32782/TNU-2707-0581/2025.1/09>

6. Тереняк Л., Кізілов А. Особливості використання технології блокчейн у сфері управління інтелектуальною власністю. Вісник Хмельницького національного університету. Випуск 2. 2024. С. 70—75. URL: <https://heraldes.khmnpu.edu.ua/index.php/heraldes/article/view/86/88>

7. Шашина М.В., Костюнік О.В., Дергалюк М.О., Солосіч О.С., Очеретяна О.В. Взаємозв'язок процесів інтелектуалізації економічної безпеки та забезпечення сталого розвитку підприємства в умовах трансформації макроекономічних систем. URL: <http://dx.doi.org/10.32434/2415-3974-2024-19-1-143-153>

8. McAdam, M., Miller, K., McAdam, R. Understanding Quadruple Helix relationships of university technology commercialisation: a micro-level approach. *Studies in Higher Education*. 2018. Vol. 43 (6). P. 1058—1073.

9. Мірошніченко, О. (2023). Концепція відкритих інновацій: зміст та практика використання. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка, 1 (222), 88—94. <https://doi.org/10.17721/1728-2667.2023/222-1/11> (Original work published 2023)

10. Кузнєцова, М. (2023). Використання бізнесом практики відкритих інновацій в умовах розвитку економіки знань. Економіка та суспільство, (47). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-15>

11. OECD. Innovation and Intellectual Property Rights. — Paris: OECD Publishing, 2023. 54 p.

12. WIPO Intellectual Property Handbook: Policy, Law and Use. — Geneva: World Intellectual Property Organization, 2004. 414 p.

13. World Intellectual Property Organization. WIPO IP Portal and DAS overview. Geneva: WIPO, 2023. URL: <https://www.wipo.int>

14. Hargreaves, I., Guibault, L. Online marketplaces for intellectual property: opportunities and risks. *Journal of Intellectual Property Law & Practice*. 2021. Vol. 16(8). P. 678—689. — DOI: <https://doi.org/10.1093/jiplp/jpab056>

15. WIPO Intellectual Property Indicators 2024. Geneva: WIPO, 2025. 220 p.

16. Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій. Інтелектуальна власність у цифрах: підсумки 2024 року. URL: <https://nipo.gov.ua/ip-utsyfrakh-pidsumky-2024>

References:

1. World Intellectual Property Organization (2025), "What is Intellectual Property?", available at: <https://www.wipo.int/about-ip/en/> (Accessed 15 Nov 2025).

2. Pasemko, H.P. and Taran, O.M. (2024), "Strategy for developing intellectual capital", *Zhurnal z menedzhmentu, ekonomiky ta tekhnolohii*, vol. 3, pp. 45—58. available at:

<https://journal-met.kh.ua/jme032404.html> (Accessed 15 Nov 2025). DOI: 10.69803/2312-3427-2024-3-45

3. Pasemko, H.P. and Vlasenko, T.V. (2025), "Methodological foundations of intellectual property and scientific project management", *Ekonomichnyi prostir*, vol.202. pp. 202—208. <https://doi.org/10.30838/EP.203.202-208>

4. Androschuk, H.O. (2023), "Digital transformation of the European economy: Ukraine's status and position", *Zhurnal "Informatsiia i pravo"*. vol.1 (44). pp. 67—78.

5. Hutyi, B.V. (2025), "Blockchain and intellectual property protection: prospects for implementation", *Vcheni zapysky TNU imeni V.I. Vernadskoho. Serii: Yurydychni nauky*. vol. 36 (75), No. 1. pp. 64—60. <https://doi.org/10.32782/TNU-2707-0581/2025.1/09>

6. Tereniak, L. and Kizilov, A. (2024), "Features of using blockchain technology in the field of intellectual property management", *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu*. vol. 2. pp. 70—75. available at: <https://heraldes.khmnpu.edu.ua/index.php/heraldes/article/view/86/88> (Accessed 15 Nov 2025).

7. Shashyna, M. V., Kostunuk, O. V., Derhaliuk, M. O., Solosich O.S. and Ocheretiana O.V. "The interrelation between the processes of intellectualization of economic security and ensuring sustainable development of enterprises in the context of macroeconomic system transformation". <http://dx.doi.org/10.32434/2415-3974-2024-19-1-143-153>

8. McAdam, M., Miller, K. and McAdam, R. (2018), "Understanding Quadruple Helix relationships of university technology commercialisation: a micro-level approach", *Studies in Higher Education*. vol. 43 (6). pp. 1058—1073.

9. Miroshnychenko, O. (2023). "The concept of open innovation: meaning and practical application", *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Ekonomika*, vol. 1 (222), pp. 88—94. <https://doi.org/10.17721/1728-2667.2023/222-1/11>

10. Kuznietsova, M. (2023). "The use of open innovation practices by businesses in the context of the development of the knowledge economy", *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. (47). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-15>

11. OECD. (2023), *Innovation and Intellectual Property Rights*, OECD Publishing, Paris.

12. WIPO (2004), *WIPO Intellectual Property Handbook: Policy, Law and Use*, World Intellectual Property Organization, Geneva.

13. World Intellectual Property Organization (2023), *WIPO IP Portal and DAS overview*, WIPO, Geneva, available at: <https://www.wipo.int> (Accessed 15 Nov 2025).

14. Hargreaves, I. and Guibault, L. (2021), "Online marketplaces for intellectual property: opportunities and risks", *Journal of Intellectual Property Law & Practice*, vol. 16 (8), pp. 678—689. <https://doi.org/10.1093/jiplp/jpab056>

15. WIPO (2024), *WIPO Intellectual Property Indicators*, WIPO, Geneva: 2025. 220 p.

16. Ukrainian National Office for Intellectual Property and Innovations (2024), "Intellectual property in numbers: 2024 results", available at: <https://nipo.gov.ua/ip-utsyfrakh-pidsumky-2024> (Accessed 15 Nov 2025).

Стаття надійшла до редакції 01.12.2025 р.